

การวิจัยเรื่องการจัดการป่าชุมชนของประชาชนบ้านห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พรรณนาถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของประชาชนบ้านห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ (2) ศึกษาถึงวิธีการจัดการป่าชุมชนของประชาชนบ้านห้วยแก้ว (3) ทราบถึงการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนของประชาชนบ้านห้วยแก้ว ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนทั้งชายและหญิงอายุระหว่าง 25 - 60 ปีที่มีชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนราษฎรและต้องอาศัยอยู่ในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 1 ปี ในพื้นที่หมู่บ้านห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 180 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ ที่ผ่านการทดสอบความตรงของเนื้อหาและการทดสอบความเป็นปรนัย การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม - พฤษภาคม พ.ศ. 2547 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีอายุเฉลี่ย 43 ปี มีวุฒิทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพหลัก และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ย 4 คน

วิธีการจัดการป่าชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีวิธีการจัดการป่าชุมชนได้เหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชาการจำนวน 6 กิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดระบุว่า มีการปฏิบัติในเรื่องปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในพื้นที่ป่าชุมชน รองลงมา มีการจัดทำแนวป้องกันไฟป่า และมีการกำหนดบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการป่าชุมชน ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากระบุว่ามีการปฏิบัติในเรื่องจัดตั้งคณะกรรมการเข้ามาดูแลและกำหนดพื้นที่ป่าชุมชน รวมถึงมีหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนให้การสนับสนุนด้านการดูแลรักษาป่าชุมชน นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังระบุว่า มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดขึ้นซึ่งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลบางส่วนระบุว่าไม่มีการจัดการ

T 165935

ป่าชุมชนโดยที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากระบุว่าไม่มีการปฏิบัติในเรื่องการจัดเวรยามควบคุมดูแลรักษาป่า ขณะเดียวกันก็มีผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีการปฏิบัติในเรื่องแผ้วถางวัชพืชเพื่อบำรุงรักษาป่า

สำหรับการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการนำไม้จากป่าชุมชนมาสร้างที่อยู่อาศัย สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ บริเวณบ้านรวมถึงสาธารณะประโยชน์ภายในหมู่บ้าน ส่วนไม้ขนอนนอนไพรและกิ่งไม้แห้งก็ได้นำมาทำฟืน และนำไม้ไผ่มาทำเป็นดอก ขณะเดียวกันก็ได้นำเห็ด หน่อไม้ ไข่มดแดง หน่อไม้ไผ่ สมุนไพรและผลไม้ป่ามารับประทาน อีกทั้งใช้เป็นสถานที่ในการบวชป่า ทอดผ้าป่าต้นไม้ม เป็นที่เผาและฝังศพของศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์และเป็นสถานที่เก็บกระดูกและรูปปั้นของบุคคลสำคัญของหมู่บ้าน นอกจากนี้ได้ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจโดยเข้าไปเดินเล่นบริเวณน้ำตกที่อยู่ในเขตป่าชุมชน และยังเป็นสถานที่ในการเข้าค่ายพักแรม ตลอดจนการใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ซึ่งก็ได้มีวัว ควาย เป็ด และไก่เข้าไปเลี้ยงในช่วงฤดูฝน ส่วนการใช้ป่าชุมชนเป็นเขตอภัยทานนั้น ผู้ให้ข้อมูลได้ใช้เป็นสถานที่ปล่อยนก ปล่อยปลา และนั่งสมาธิ ในขณะเดียวกันก็ได้ใช้ป่าชุมชนเป็นแหล่งชับน้ำ โดยการนำน้ำจากป่าชุมชนมาทำเป็นประปาหมู่บ้านและใช้เป็นแหล่งคั่นน้ำลำธาร

ABSTRACT

TE 165935

The Objectives of this research were to find out: 1) personal and socio-economic characteristics of Ban Huay Keaw people in Mae-on Sub-District, Chiangmai Province, 2) their community forest management of Ban Huay Keaw; and 3) their using of the benefit from community forest. All of respondents consist of male and female, with ages ranging between 25 - 60 years old. Respondents' names must be found on the residence registration and they must have lived in Ban Huay Keaw, Mae-on Sub-District, Chiangmai Province for a minimum of 1 year. The data were collected by interview schedule which had been tested for content validity and objectivity from 180 people. The data were gathered during March - May 2004. And the data analysis was Statistical Package Social Science (SPSS/PC.)

The results revealed that the respondents had an average age 43 years old. The majority were female and finished a primary education. They were workers and had an average of 4 family members.

The results also showed that most of respondents actually have followed the theory of managing community forest with 6 activities; Firstly, the respondents have followed growing number of forest planting in community forest area. Secondly, the respondents have set-up forest fire prevention. Thirdly, the respondents have announced the punishment rules for those who do not follow the regulations of the community forest's committee. Moreover, the respondents have set-up the committee to work and control the area of community forest. And they get support from the government or private representative. Finally, the respondents also have followed the regulations of the community forest's committee. On the other hand, some respondents have not followed these community forest way i.e. they do not have resident patrols to help prevent forest fires or to clean up the area to maintain the forest.

TE 165935

The results showed that the respondents can get the benefit in many different ways such as: using trees to build houses or public buildings for the village; using logs or dry branches for campfires and using bamboo for making products; There are many kinds of food that can be found in the community forest i.e. wild mushroom, bamboo shoots, ant's eggs, bamboo worms, herbs and wild fruits. Furthermore, the community forest also can be as a place for many ceremonies i.e. as a cemetery to burn and bury the deceases of both Buddhism and Christian believes, there can be the historical place for collecting bones and building statues of important figures and can be used as a park and campground. Meanwhile, some people can take their farm animals i.e. ducks, cows, buffalos, etc. to find food in the community forest area during the rainy season. The community forest is also an area where people can release birds or fish, or use the area for mediation. Lastly, the community forest is also like a big reservoir that people can use water for the village and also supply to the forest.